

IZHAJA VSAK DAN

Čladi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Praznične šteje se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šteje po 5 nvd. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolona. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smernice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjša vrsta K 2. Mali oglasi po 4 st. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Val dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šteje 20.

Poštno-hranilnični račun šteje 841-652. TELEFON 31. 11-57

DRŽAVNI ZBOR

Plenarna seja dne 6. oktobra.

DUNAJ 6. Po prečitaniu došlih vlog je predložil finančni minister proračun za leto 1912. In računski zaključek za leto 1910 ter pospremil predlog s poldrugournim ekspozicijem. Minister je pred vsem opozarjal nato, da pri ugotovitvi preliminarne za leto 1912. ni bilo na razpolago izrednih virov za dohodke, kakor v lanskem letu dobiček pri kovanem denarju, in da je bilo treba preliminar za l. 1912. sestaviti tem previdnejše, ker je bil za leto 1911. nenavadno visok in je bilo treba pritegniti razpoložljive rezerve v veliko višji meri, kakor pa sicer.

Nato je primerjal uspehe državnega gospodarstva v letu 1910 in drugimi važnimi postavkami predloženega proračuna ter je konstatiral, da je bilo vsled ugodnejše gospodarske konjunktore mogoče večji del postavke med dohodki preliminarne ugodnejše, kakor pa jih je izkazalo državno gospodarstvo v letu 1910, da pa je bilo treba preliminarne pod dejanski iznos v l. 1910 užitinski davek, kolkovino, pristojbinski davek in davek na prazne liste, ker pri teh višjih dohodkov vlada velika izpremenljivost, kakoršna je pač konstelacija v gospodarskem življenju.

Minister je nato razpravljaj o posameznih naslovih proračuna in poudarjal, da se iz ugodnega razvoja državnih dohodkov da sklepati, da se ugodno in zdravo razvija tudi narodno gospodarstvo v marsikateri panogi. Vzlic temu pa je dejal, da je bilo le težavno napraviti ravnovesje v državnem gospodarstvu, dasiravno so to z ene strani omogočevali zvišani dohodki. Mnogim važnim potrebam drž. življenja ni bilo mogoče ugoditi in za del železniških investicij in odplačil se bo moralo dobiti pokritje potom posojila. Poudarjal je, da mora ponavljati, kar je že rekel njegov prednik, da je zvišanje drž. dohodkov brezpogojno potrebno.

V nadaljnjem je minister napovedal predložitev raznih davčnih predlog med njimi razširitev dodatnega zakona za delniške družbe, pri čemer je zvišanje davka nameravano šele ob začetku zvišanih dohodkov, dočim naj se za začetni štadij priznajo podjetjem gotove olajšave.

Govorec o tem, česa je upati v bodočnosti, je poudarjal, da so podlage avstrijskega pridobitnega življenja zdrave in da kaže vse gospodarsko življenje razveseljiv napredek. Nazadujejo le kurzi rent, kar se pa opaža tudi v drugih državah.

Minister je mnenja, da državni zbor z ozirom na toliko znamenaj razvojne sposobnosti pridobitnega življenja in narodnega gospodarstva, z ozirom na okrepitev industrije, na povečanje vsega prometa, na ugodni razvoj bankarstva hranišstva in združništva ter na vedno — ako tudi ne na vseh poljih — raztočji razvoj industrije pač nima poudara, da bi mu upadel pogum in da se sme brez skrbi, četudi previdno in potrpežljivo lotiti velikih nalog, ki mu jih nalagajo eksistenčni pogoji države ter zahteve narodnega gospodarstva in socialne politike. (Živahno odobravanje!)

Nato se je nadaljevala razprava o dra g i n j i. Ko sta poslanka K r a u s i n F r e s l

utemeljila svoje predloge, se je razprava prekinila.

Sledila je nato cela vrsta vprašanj o včerajšnjih dogodkih ob prihodu deputacije v zadevi češke šole ne Dunaju, pri čemer je prišlo do živahnih razporov med socialnimi demokrati in nemškimi poslanci, nakar je bila seja zaključena.

Prihodnja seja v torek, dne 10. oktobra.

Volitev državnozbornskega predsedstva.

DUNAJ 6. (Izv.) — Veliko senzacijo v parlamentarnih krogih je vzbudila današnja definitivna volitev predsedstva državne zbornice. Predsednik dr. Sylvester je namreč dobil več kakor 100 glasov manj, kakor pa pri prvi volitvi. Temu izidu volitev je bilo gotovo povod to, da se je dr. Sylvester v parlamentarnih počitnicah v svojih govorih postavil na skrajno nemško stališče in mu je njegova nerodnost vzela zaupanje zbornice ter povzročila, da so se zlasti slovanski poslanci deloma absentirali, ali pa oddali prazne liste. Ima pa tudi med Nemci nasprotnikov.

Nemški krščanski socialci so se obrnili na slovanske poslance, da bi preprečili izvolitev socialno-demokratskega poslanca Pernerstorferja za podpredsednika, toda slovanski poslanci so jim odgovorili, da ne prelomijo svoječasnega kompromisa, da se bodo držali dane besede. Tako je bil Pernerstorfer izvoljen za podpredsednika.

Interpelacija posl. dr. Rybářa glede varstva avstrijske trgovine.

(Izv. poročilo „Edinosti“.)

DUNAJ 6. Poslanec dr. Rybář je vložil v današnji seji poslanske zbornice interpelacijo na vse ministerstvo glede varstva avstrijske trgovine v Albaniji in Levanti.

Interpelant poudarja, da je italijanska konkurenca v zadnjih časih izpodrinila avstrijsko trgovino ob albanski obali, v Levanti in tudi ob skaderskem jezeru iz njegove preji v teh krajih dominujočega stališča. Kriva je na tem kolikor toliko aneksijska kriza, ki je dala povoda bojkotnemu gibanju proti avstrijskemu blagu, še večja krivda pa zadevuje avstrijsko vlado, ki je pustila Italiji svobodno pot v Albaniji, da je nastavljala italijanske duhovnike in ustanavljala italijanske šole ter pripustila povsod italijansko kakor trgovinski jezik.

To, da je Avstrija postala na tak način zaščitnica italijanskih interesov na Balkanu, je krivo, da se avstrijski eksport v balkanske dežele le s težavo razvija. Da sedanje italijanske vojne operacije v Jadranskem in Jonskem morju niso ugodne za avstrijsko trgovino, je tudi umevno, in to temmanje, ker se tudi Turčija energično upira proti tej občeja obsojanja vredni drzni provokaciji. Neutaljlivo dejstvo je, da je vojvoda Abruzzi že dvakrat napadel Prevezo in to kaže, da Italija gotovo aspirira na Albanijo in da skuša zaprečiti izhod iz Jadranskega morja proti Levanti.

Z ozirom nato pozivlja interpelant vlado, naj nemudoma izjavi, kake korake hoče ukreniti v varstvo naših, vsled italijanskih vojnih operacij ogroženih interesov.

tanji, je izdajalo vihar, ki je divjal v njegovi notranjosti.

Končno je bila veža prazna, neglede seveda na trupla, ki so jo pokrivala sedaj mesto tlaku. Bajazet, ki je upodbodel konja, je drvil s svojim spremstvom naprej; konjska kopita so teptala po truplih, pod njih težo je počila tukaj lobanja, tam so se odpirala prsa in trebuh in na mnogoterih kopitih so se vlekle črvešave kakor krvine vrvi; tako se je pojavil Bajazet v rdevini dvorišča, odkoder se še niti polovica upornikov ni mogla umakniti.

In tukaj ga je pozdravil, da-si hripav, vendar še prodirljivi glas derviša:

„Ya gara, ya dzedid! Tukaj je s svojimi privrženci brezverec in odpadnik, zavržen od Allaha in njegovega proroka; kdor mu odpre vežo gehenne, ta bo počival pod plaščem proroka ves čas svojega življenja; in če pri tem pogine, bo še danes užival slasti sedmerih nebes! Nanj, pravoverni, nad njega častilci alkorana!“ je pozivljaj kakor bi ne videl bega pravovernih častilcev alkorana pred samim pogledom sultana; skalila mu je morda prelita kri oči, da ni videl, ali pa je zrastle morda njegovo osveteljeno besnenje do blaznosti.

Sultan se je obrnil proti njemu, ko je stal na podstavku stebra: s krvjo oblit, kakor pošast umora.

„Allah akhbar!“ je vskliknil Bajazet in

Interpelacijo so podpisali načelniki vseh večjih klubov.

Hrvatsko-slovenski klub proti novim davkom v svrhu zboljšanja plač državnih uslužbencev.

DUNAJ 6. (Izv.) Hrvatsko-slovenski klub in imel danes popoldne plenarno sejo, v kateri je načelnik dr. Susteršič poročal o svoji včerajšnji konferenci z ministrskim predsednikom. Tekom debate so razni govorniki izražali svojo nezadovoljnost z zadržanjem vlade zlasti v vprašanju reciprocity zagrebškega vseučilišča. Klub je sklenil, da smatra uvedbo novih davkov v svrhu zboljšanja plač državnih uslužbencev za nesprejemljivo.

Klub je izrazil svoje najostrejšje ogorčenje proti včerajšnjemu atentatu v parlamentu. Najostrejšje se je klub zavaroval proti temu, da se dovoli Ogrski kot kompenzacijo za uvoz inozemskega mesa drugi tir na progi Košice-Bohumín. Klub je nadalje najodločnejše povdarjal, da se vprašanje novih paroplovnih kanalov ne sme izvesti zgolj v korist prizadetim kronovinam, Galiciji, Sleziji, Moravski in Nižjeavstrijski, temveč da se mora priznati primerna kompenzacija južnim deželam. Končno je klub sklenil, da dalmatinski poslanci energično interelirajo ministrskega predsednika zaradi zgradbe zakonsko že zajamčenih železniških prog, zlasti pa proge Dalmacija-Kranjsko.

Finančni zakon.

DUNAJ 6. Finančni zakon prikazuje za leto 1912 skupnih dohodkov 2.916.990.344 in stroškov 2.916.685.263 K, potemtakem prebitka 305.081 K. Nasproti minolemu letu so povišani dohodki za 35.2 mil. K, stroški pa za 34.9 mil. K.

Napadalec na ministra Hohenburgerja.

DUNAJ 6. Atentator, ki je v državnem zboru streljal na ministra Hohenburgerja, je 26-letni Črnogorec Nikola Njeguš Vatić, mizarski pomočnik, stanujoč v Šibeniku. Njegova rodbina je bila radi zarote proti knežji rodbini pred 25 leti izgnana iz Črnogore. Zanimivo je pri tem, da spada napadalec plemenu Njeguš, iz katerega izvira črnogorska kraljevska rodbina.

Na Dunaj je prišel iz Šibenika šele pred tremi dnevi. — Pomočjo nekega znanca je dobil vstopnico, katero je poskrbel neki dunajski državni poslanec, ne da bi vedel, komu je namenjena. Vatić pravi, da ni prišel v zbornico z namenom, da bi napadel ministra. Toda, ko je videl, da se je minister Hohenburger med govorom dr. Adlerja ironički smehljaj, ga je to spravilo v brezmejno jezo, in ker nosi vedno revolver pri sebi, ga je potegnil in ustrelil proti ministru dr. Hohenburgerju, z namenom ga ubiti. — Vatić pravi, da je organiziran delavec in član socialnodemokratske stranke. Pri njem so našli hranilno knjižico, glasečo na 450 kron.

DUNAJ 6. Mizarski pomočnik Njeguš in privatni uradnik Josip Paulin sta bila danes popoldne izročena deželnemu sodišču. Njeguš je bil v policijskem predststvu zasilan že predpoludne, zasliševanje je trajalo le malo časa. V predpoludanskih urah so bile o atentatu zaslišane tudi nekatere priče, ki so videle, ko je Njeguš streljal.

Časnikarska štirideset-letnica posl. Biankinja.

DUNAJ 6. — Poslanec Biankini je praznoval danes štiridesetletnico, kar je prevzel uredništvo „Narodnega lista“. Ob tej priliki so mu izrazili njegovi dalmatinski tovariši svoje priznanje na njegovem delovanju v prosep Dalmacije, v posebno velikem številu pa so mu tudi čestitali ostali slovanski poslanci, med njimi tudi poslanca dr. Rybář in dr. Gregorin.

Avdijska pri cesarju.

DUNAJ 6. Cesar je vsprejel predpolud. vojnega ministra vit. Auffenberga in skupnega finančnega ministra bar. Buriana v posebni avdijski.

Bosanski deželni zbor.

SARAJEVO 6. Položaj v deželnem zboru je nespremenjen. Vendar je nade, da pride med strankami do kompromisa. Seje pa bržkone ne pričnejo do prihodnje sobote.

Monarhistična zarota na Portugalskem.

PARIZ 6. „Ag. Havas“ poroča danes ob 7. uri po noči iz Lizbone: Glasom neke govornice je mnogo monarhističnih zarotnikov prekoračilo mejo pri Braganzi in zasedlo več vasi.

PARIZ 6. „Ag. Havas“ poroča iz Madrida: Neki emisar, odposlan od guvernerja v Pontevedru, ki se je imel obvestiti o navodnem monarhističnem gibanju na Portugalskem, se je vrnil danes predpoludne in izjavil, da je položaj popolnoma normalen.

PARIZ 6. („Ag. Havas“) Portugalsko odposlanstvo je prejelo iz Lizbone brzojavko, ki poroča, da so meščani defilirali pred predsednikom republike in da je množica pozdravljala predsednika.

Večerni listi so priobčili brzojavko s španske meje, ki pravi, da so potniki v pariškem brzojavku baje spoznali bivšega portugalskega kralja Manuela in njegovega strica Don Alfonza ter več royalističnih ličnosti, ki so potovali proti Oportu.

Sasonov se povrne na svoje mesto.

DUNAJ 6. „Pol. Corresp.“ poroča iz Petrograda, da se minister za unanje stvari Sasonov, ki se nahaja v Davosu, radi italijansko turškega spora vrne v Petrograd, preden mu poteče dopust.

Italijansko-turška vojna.

Italijani zasedli Tripolis.

BEROLIN 6. „Wolffov biro“ poroča iz Dehida ob tuneško-tripolitanski meji. Sovražne krogle so razmerno napravile malo škode v Tripolisu. Hiša nemškega dragomana je bila tekoče poškodovana. V mestu je še 2000 Evropejcev. Šest vojakov in šest Židov je bilo ubitih, pet vojakov in en Žid pa težko ranjeni. Nemcem se ni zgodilo ničesar. Muselmani so mirni in molijo, da bi se bombardiranje ne ponovilo.

RIM 5. (ob 7.55 zjutraj dospela semkaj). „Ag. Stefani“ poroča: Ob 3.10 popoldne so Italijani razvili na fortu „Sultanie“ italijansko zastavo, ki jo je eskadra pozdravila s strelji. Fort so zasedle stotnije, ki ostanejo pod varstvom ladij, ki so zasedle deloma v pristanišču, deloma malo oddaljene od razdejanih utrd.

RIM 6. Agencija Stefani poroča iz Tripolisa: Ko so italijanski mornarji zasedli

viš, skoro še bolj razjarjen, „pravim ti, da si zavržen iz-pred obličja Allaha, in pogineš — kakor potnik, ki je zablodil v puščavi — v strahu in v mukah; kakoršnje stanovanje si ti pripravil meni, tako bo pripravljeno tudi tebi; jaz pa izidem od tu k radostim, ki jih je prorok obljubil svojim vernim. Allah — il — Allah!“

In povesivši glavo je mirno sel, vdan v vse, v kot prinešene kletke.

Bajazet je ob grožnji derviša vsplamtel od jeze, nehoti je prijel ročaj svojega jata-gana in skočil s svojim konjem tik do derviša samega, hoteč z enim samim mahom preprečiti nadaljnje njegove grožnje; spomnivši se pa svoje obljube, in morda, ker je omalovaževal njegovo grožnjo, je zganil z glavo in se, s prisiljenim nasmehom zaničevanja na licu, napotil dalje počasnih korakov; njegovi emiri pa so šepetali med seboj; z grozo so zrl na derviša, ki so ga polukaurski, nejeverni janičarji malomarno, norce brijoč iz njega, v kletki odnašati za sultanovim spremstvom. Emiri pa so zma-jevali z glavami, zroč na sultana; niso mislili drugače, da prepričani so bili v svoji praznovernosti, da se mora zgoditi po izreku derviša, in da je usoda Bajazeta, že od prvopčetka sveta določena tako, kakor je naznanil derviš. Česa naj potem pričakujejo oni, ki so svojo usodo priklenili na usodo takega nesrečnega? (Pride še.)

PODLISTEK.

Jug.

Historičen roman. Spisal Prokop Chocholoušek
Poslovenil H. V

Angora.

Mnogi je tako v nenadni onemoglosti padel na ostala trupla, kajti straža, ojačena po navzočnosti sultana in zadobivši ugodnejši položaj vsled nenadnega strahu naskakujočih, se je z novo močjo vrgla nanje, maščujoč smrt toliko padlih drugov. Nihče se ni branil udarcev straže, marveč je vsakdo gledal, kako bi se umaknil; toda zadnji so zastavljali pot prvim, in mnogo, mnogo jih je padlo, predno se je do zadnjih tolpa in po mestu raznesla za upornike strašna vest: „padišah, sam padišah!“

Odmetali so orožje, potiskajoč se v gneči nazaj, da je mnogi, ko se je krog njega napravil prostor, omahnil mrtev na tla. Bajazet, sedeč na konju, je čakal mirno na čelu svojih emirov in vojskovodij, da bo veža toliko izpraznjena, da bo mogel skozi. Bajazet se je zdel hladen, brezbrizen, kakor bi se ga niti nedotikalo morjenje, na katero je zrl... le svojo brado je grizel neprestano. To in pa iskreno njegovo oko, ki se mu je kakor žareč ogel vrtilo v ko-

fort Sultanie, so se podali arabski urojenici, ki pripadajo rodovom tripoliške okolice, na admiralno ladjo in so izjavili, da se udajo. Ob enem so prosili, naj preneha bombardiranje. Tudi nemški generalni konzul se je kakor dekan konzularnega zbora podal na admiralno ladjo in je prosil admiral, naj prevzame v mestu, ki so je ostavile turške čete vzdrževanje javnega reda in varstvo življenja ter lastnine inozemskih kolonij.

Izkrcale so se nadalje stotnje pomorščakov s topovi in strojnimi puškami, ki so zasedli mesto Tripolis, v fortu Sultanie so pa pustili oddele vojakov. Zasedanje se je izvršilo mirno, ne da bi bilo prišlo do kakšnega incidenta. Čete, ki so se izkrcale, so pod poveljstvom ladijskega kapitana Cagni. Kontreadmiral Borea D'Olmo je imenovan guvernerjem v Tripolisu.

Nemški konzul je sporočil admiralu Favellu, da niso bila vsled bombardiranja poškodovana niti stanovanja Evropejcev, niti da se jim je napravila kaka škoda.

Turčija namerava izgnati italijanske državljane.

CARIGRAD 5. Turška vlada namerava izgnati italijanske državljane.

Boji med turškimi in italijanskimi vojnimi ladjami v Rdečem morju.

LONDON 6. „Reuterjev biro“ je prejel iz Hodeide sledeče poročilo: Dne 2. t. m. sta dve italijanski vojni ladji izstrelili v mesto 21 granat. Ena teh granat je zadela in pogreznila čoln angleškega križarja „Guidali“, ki je usidran v pristanišču.

RIM 6. „Agencija Stefani“ poroča iz Massane od 5. t. m.: Forti v Hodeidi in turška topničarka so večkrat ustrelili na italijanske torpedovke „Aredusa“, ki obavlja v Rdečem morju stražo v varstvo italijanskih trgovinskih ladij. Krogle niso zadale. „Aredusa“ je odvrnila ogenj in je turško topničarko pogreznila v morje.

Nobene vojaške akcije v Jadranskem in Jonskem morju.

CARIGRAD 5. Italijanska vlada je izdala na vse vojne ladje strog ukaz, da ne smejo izvršiti ob turški obali v Jadranskem in Jonskem morju nobene vojaške akcije.

Albanci za Turčijo.

CARIGRAD 6. Tukajšnji albanski klub „Baškim“ je izdal proglas, v katerem zavrača trditev, češ, da so Albanci v zvezi z Garibaldinci. Proglas zagotavlja, da so Albanci pripravljeni bojevati se za državo.

Bojkot proti italijanski trgovini.

CARIGRAD 6. List „Sabah“ pozivlja, naj se od danes naprej proglašajo strogi bojkot proti italijanski trgovini.

KAIRO 6. Domači listi agitirajo močno za bojkot italijanskega blaga. Več mohamedanskih družeb je vzelo svoje glavice iz rimske banke. — Turška vlada je sporočila egiptovski vladi, da je ugasiti svetilnike v turških pristaniščih. Glavni ravnatelj egiptovskih pristanišč se je obrnil do angleške vlade za navodila, nakar je ta odredila, da se v egiptovskih pristaniščih nima ugasniti svetilnikov.

GABES (Tunis) 5. Trije turški častniki so se izkrkali na otoku Dierba in potem skušali po kopnem dospeti v Tripolis. Dva sta se v čolnu povrnila nazaj v Sfax, potem ko sta videla, da ne moreta prodreti blokade.

CARIGRAD 6. V Bombi ob egiptovski meji in v Bengasi-ju vlada baje veliko razburjenje proti Italijanom. Vsak dan se vrše shodi, na katerih zahtevajo zborovalci pomoč Anglije Turčiji v prilog.

CARIGRAD 6. Francoski poslanik, kije danes dospel semkaj, je imel popoldne razgovor z velikim vezirjem.

SOLUN 6. Turška bojna ladja „Tetribulend“ je ustavila medpotoma angleški parnik „Ochris“. Ko so Turki preiskavali ladjo, so našli 40 sodov smodnika, vsled česar so parnik vzeli in ga pripeljali v solunsko luko, kjer ostane zaplenjen.

PODLISTEK.

ČAST.

Igrokaz v 4 dejanjih. — Spisal Herman Suderman.

K jutrnji premijeri v slov. gledališču.

Herman Suderman je brezdvomno danes najboljši gledališki pisatelj — povdarjamo besedo: gledališki pisatelj, kajti pisati za gledališče in biti gledališki pisatelj ni skoraj bi rekli — eno in isto. Suderman pa je pravi gledališki pisatelj, ki pozna oder in občinstvo; on pozna psiho mase v podrobnosti, piše za njo in vstreza njenim željam. Vse Sudermanove drame so sigurne vseh na oderu. V vsaki svoji drami razpravlja ta uvaževani avtor kako socialno vprašanje in je rešuje na svoj način. Razpravlja življenska in socialna vprašanja, toda vedno na interesanten način.

V „Časti“ razpravlja zelo aktualno vprašanje — „časti“. Vse osebe, ki nastopajo

V znamenju revolverjev.

Trst, 6. oktobra.

Na tragičen način je pričelo zasedanje državnega zbora. Da se prva seja ne bo vršila v urotnem redu, tega je bilo pričakovati. Da so pa pokali revolverji, to spominja že na ruske razmere. To so vsekakor abnormalni dogodki, dogodki, katerih v Avstriji nismo bili vajeni doslej. Zadnji politični umor se je v Avstriji izvršil na galiskem namestniku Pininskem. A sedaj smo doživeli kar naenkrat atentat na ministre. Živimo v abnormalnih razmerah in abnormalne razmere morajo roditi abnormalne ljudi. In kaj je atentator Njeguš-Vatić — ali kakor se že piše — drugega, nego abnormalen človek, produkt teh abnormalnih razmer? Na zaslišanju je izjavil, da je prišel dva dni prej iz Sibenika na Dunaj z namenom, da ubije ministra Hohenburgerja. Vatić je torej človek, ki je živel oddaljeno od miljeja, v katerem so se odigrali zanižni krvavi dogodki na Dunaju, katerim so sledile najstrožje obsodbe. In vendar je to tako uplivalo na napadalca, da je kratkoma sel na vlak in se odpeljal na Dunaj z namenom, da umori ministra Hohenburgerja, ki je po njegovem mnenju zakrivil omenjene stroge obsodbe dunajskih demonstrantov. Danes se išče moralnega krivca atentata. Vse oči so obrnjene v socialno demokracijo. Avstrijska socialna demokracija je po svojem programu parlamentarna stranka, kakor druge, stranka mirnega razvoja, četudi še vedno prepojena z marksističnim duhom. Odkar je v tej stranki zmagala zmerna struja proti stari radikalno-revolucionarni struji, se ta stranka ni posluževala nasilnih sredstev v doseg svojih ciljev. Na tem stališču stoji tudi danes. Baron Gautsch se je v svojem govoru z vsilo silo zagnal v socialno demokracijo. To ni nič čudnega. Baron Gautsch, bled in razburjen vsled atentata, skoro da ni mogel drugače govoriti, nego je v resnici. Proglasil je socialno demokracijo za odgovorno radi dunajskih krvavih dogodkov in tudi včerajšnega atentata. To je pa le deloma res! Ako Gautsch trdi, da je ena ali druga politična stranka moralno odgovorna za omenjene dogodke, moremo mi z isto pravico trditi, da je teh dogodkov v gotovi meri sokriva tudi vlada, oziroma tiste stranke, katere vlada podpira v njihovi draginski protiljudski politiki. Niti na misel nam ne prihaja, da bi morda branili socialne demokrate. To store že sami. Gre se nam zgolj za resnico. Baron Gautsch se je postavil na zelo komodno stališče, ko je s prstom pokazal na socialne demokrate kakor moralne krivce najnovejših dogodkov. Baron Gautsch je zvit politik in kakor tak izrablja tudi atentat na Hohenburgerja v svojo utrditve svojega stališča in politike. Njegov govor proti socialni demokraciji je bila fino preračunjena taktična poteza, katere prvi uspeh je bil ta, da so se mu krščanski socialci že znatno približali.

Da se povrnemo zopet k socialnim demokratom! Njihova protidraginska agitacija, kateri ne smemo odrekatl resnosti, je pa v zadnjem času zadobila oblike, ki se nikakor ne strinjajo z vodilnimi principi socialno-demokratske stranke. Nekateri njeni govorniki so se na draginskih shodih posluževali fraz, ki svoje poslušalce naravnost silijo do protizakonitih dejanj. V toliko je na omenjenih dogodkih kriva tudi socialna demokracija.

Želeti moramo po teh dogodkih samo to: da bi atentat na ministra Hohenburgerja ne vplival na vlado v reakcionarnem zmislu. Proti draginji je treba nekaj storiti in vlada ter parlament morata kaj ukreniti. Na tem delu bodo Gautscha podpirale vse ljudske stranke. Le tedaj bo imela Gautscheva vlada ljudske zastopnike za seboj, ako se resno oprime svoje naloge, da vzpostavi v Avstriji normalne razmere. Potem bodo taki abnormalni dogodki nemožni.

Se nekdo drugi je včeraj baje potegnil revolver. To je bil nemški poslanec Teuffel. Vsaj neka priča trdi tako. Če je to res,

v tej igri, so v zvezi — direktno ali pa indirektno s tem važnim vprašanjem. Vsaka izmed nastopajočih oseb izraža v igri svoje mnenje o „časti“. Toda to zelo aktualno vprašanje je povito v zelo interesantno dejanje, da ta razprava prihaja sama ob sebi, tako, kakor to zahteva situacija igre in ni hoté zavlečeno tja.

Avtor uporablja za svoje dejanje dva razreda ljudstva: bogataše in reveže. Socialni boj med razredi je še vedno dnevno vprašanje, in zaradi tega bo ta igra aktualna, dokler bo ljudi in njihovega stremljenja po ravnopravnosti.

Herman Suderman je bil rojen 30. septembra 1857 v Matzikah v vzhodni Pruski. Obiskoval je šolo v Elbingu. Pečal se je mnogo z literaturo, toda brez pravega uspeha. Leta 1889 je bila prvič uprizorjena njegova igra „Čast“ in je na mah osvojila vse odre.

Čudna je bila usoda te igre. Suderman je bil tedaj velik revež; preživil je se kakor sotrudnik nekega malega lista. Dr. Brahm je bil ustanovil v Berlinu „Svobodni oder“. Gerhard Hauptmann je bil prvi bojk za naturalizem. Nemci so se smatrali poklicanimi, da otvore nova pota v dramatični literaturi.

potem je tudi to abnormalnost, ki je možna samo v Avstriji. Nemški poslanec grozi češkimi otrokom in ženam z revolverjem, ker prosijo — šole, torej kulture. Nemški šovinisti ne puščajo češke deputacije v parlament, pri čemer se je posebno odlikoval cesarjev tajni svetnik (!) Scheiner, katerega je moral dr. Rybář šele opomniti, da smo na avstrijskih tleh! Ali ni to dejstvo še večje obsodbe vredno, nego brezumni čin napadalca Vatića? Ali ni to stokrat večje barbarstvo, da se zastopniki nemškega kulturvolka postavljajo z revolverji nasproti ljudem, ki prosijo duševnega kruha? Kaj pa pravi baron Gautsch k temu? Ali najde dovolj besed, s katerimi ožigosa to barbarstvo, kakor je ožigosal napad na Hohenburgerja? Dvomimo, da bi našel toliko poguma in da bi povedal nemškim šovinistom, kar jim gre.

V Avstriji je zavladal narodni in socialni fanatizem, ki ne more imeti dobrih posledic. Zato se moramo upravičeno vprašati: Kam jadramo? Ali bodo res revolverji odločevali v narodnih in socialnih vprašanjih?

Dnevne vesti.

Razstava v Sofiji leta 1912. Dne prvega aprila 1912 otvorijo v Sofiji mednarodno razstavo, ki bo trajala do 31. septembra. Razstava bo obsegala industrijo, trgovino, kmetijstvo, lepo umetnost, pouk, higijeno, živila in šport.

To podjetje, ki je pod pokroviteljstvom ministrov za trgovino in poljedelstvo in ki je bilo odobreno po zofijskem mestnem svetu ter trgovski in obrtni zbornici v Sofiji privede, gotovo mnogo tujcev v bolgarsko prestolnico.

Interesanti so naprošeni, da se za vse informacije slaviijo na prirediteljni odbor mednarodne razstave v Sofiji Aleksandrov trg šte. 5.

Za dalmatinsko ljudsko šolstvo je vlada za letos določila 300.000 kron držav. podpore.

Domače vesti.

Redna odborova seja „Pol. Društva Edinost“ se bo vršila v ponedeljek, 9. t. m., ob 3. uri popoldne, v Slovenski Čitalnici, v Narodnem Domu. Gg. odborniki, odbornikov namestniki kakor tudi gg. slovenski mestni svetovalci so uljudno vabljeni, da pridejo na sejo v polnem številu.

Predsednik.

Vojska in policijski duh. Ker smo se pred par dnevi dovolili nekoliko dvomiti o hrabrosti italijanske armade, nas je „Jutro“ napadlo, češ, da je „Edinost“ — policijski list. Ta trditev ni niti toliko zlobna kolikor neumna, da se je morala poroditi samo v „najboljšem“ slovenskem dnevniku, v „Jutru“. Prvič bi radi vprašali gospode okoli „Jutra“: kaj ima policijski duh opraviti s kakovostjo kake armade? Tudi največji revolucionar ima lahko dobro ali slabo mnenje o kaki armadi. Drugič: Ali je „Edinost“ morda policijski list zato, ker, ako to smatra za potrebno, brezobzirno kritikuje postopanje policije in je bila vsled tega že večkrat in tudi pred nekoliko dnevi konfiskovana?

Gospodje okoli „Jutra“ so se že davno skregali z logiko, čeravno mislijo, da imajo monopol nanjo. Kar se pa tiče kakovosti našega lista, naj „Jutro“ le molči. Z njim se, hvala bogu, še upamo konkurirati. Več pa se s temi gospodi ne izplača polemizovati. Če se niso še srečali s pametjo, je to njihova stvar.

Pevski zbor trž. podr. Glasbene Matice bo imel letos svoje pevske vaje v primernih prostorih „Trgovskega izobraževalnega društva“ (ulica Sv. Frančiška št. 2 I.) Pevske vaje za ženski zbor bodo vsak ponedeljek in vsako sredo ob 8. do 9. ure zvečer (prva vaja v ponedeljek dne 9. t. m.) in za moški zbor vsak torek in petek ob 8—9. ure zvečer (prva vaja v petek 13. t. m.) Dijaški zbor bo imel vaje ob sredah in

sobotah o 6—7. ure zvečer (prva vaja v sredo 11. t. m.)

Vabljeni so vsi bivši pevci in pevke zbora, da se udeležijo točno teh vaj. A tudi nove pevke in novi pevci, ki ljubijo zborovo petje, naj se mnogoštevilno odzovejo temu vabilu, da se pod okriljem naše podružnice „Glasb. Matice“ lahko sestavi krepke moški in ženski zbor, ki naj bo negoval primerno našo slovensko pesem. Dosedanje delovanje tega zbora je pokazalo, da je dovolj resnosti, ljubezni in zmožnosti; treba je še izdatne in vsestranske dejanske pomoči, da se zbor poveča in ojači, da bo lahko še z lepšimi uspehi zadostoval svoji nalogi. Zato urno in krepko, komur je dan petja glas!

Dobra stvar, pravijo, se hvali sama in ne potrebuje bučne reklame. Zato pa tudi ni treba niti bobna niti činel, temveč pravimo samo: Kdor ne pride v nedeljo, dne 8. t. m. popoldne v Barkovlje na vinsko trgatve, ki jo priredi pevsko društvo „Trst“, mu bo žal, gotovo žal! Torej v nedeljo le „trgat“!

Zveza jugoslovanskih železničarjev sklicuje v nedeljo, dne 8. t. m., ob 3. popoldne izredni občni zbor v društveni dvorani v ul. sv. Frančiška Asiškega v Trstu. Dnevni red: poročilo predsedstva, tajnika, blagajnika in nadzornika, volitve osrednjega upravnega odbora, poročilo o stanju zahtev „Koalicije“ in razno.

Tovariši železničarji! Udeležite se občnega zbora točno in v najobilnejšem številu! Osrednji upravni odbor JZZ.

Ciril Metodova podružnica št. 4 za Škorkljo in Belvedere vabi častite ude, njih prijatelje in znance ter vse rodoljube tega okraja na prijateljski sestanek za danes ob 8. uri zvečer v gostilno gosp. Muskovića na Škorklji — sv. Peter št. št. 97 (hiša železničarjev).

Dnevni red: Pogovor o podružničnem delovanju.

Z ozirom na najplemenitejši namen, radi katerega se je ustanovila tudi ta podružnica, nadejati se je najobilnejše vdeležbe.

Glasbena šola podružnice „Glasbene Matice v Trstu“. Danes v soboto se prične na glasbeni šoli redni pouk. Vsi gojenci naj pridejo danes točno ob 2 uri pop. v šolske prostore na Aquedottu 20 II. nadstropje. Tam se jim naznani urnik za pouk v glasbeni teoriji, klavirju in violini. Ako se želi še kdo vpisati v glasbeno šolo, naj se istotam ob istem času oglasi. Šolsko vodstvo.

Razpisani štipendiji. 1. Početkom 1. poluleta šolskega leta 1911/12 ima se podeliti jeden štipendij ustanove Leopold Cohnhuber v letnem znesku 600 K. Pravico uživanja tega štipendija imajo ubožni dijaki, ki so rojeni v Trstu ter so avstrijski državljani in ki so vpisani na eni c. kr. višji tehniški šoli. Predpogoj za podelitev in uživanje tega štipendija je dobra нравstvena obnašanje in hvalevredna pridnost; podeljeni štipendij se more uživati do dovršenih tehniških študij. Pravico podelitve ima c. kr. namestništvo v Trstu.

Prosilci morajo vložiti svoje prošnje na tukajšnjim c. kr. namestništvu najdalje do 31. oktobra 1911 ter priložiti istim krstni in ubožni list, spričevalo o cepljenju koz, šolski spričevali zadnjih dveh poluleti kakor tudi potrdilo predstojnega rektorata, da so vpisani na višji tehniški šoli in da so vredni uživati štipendij.

2. Začetkom I. semestra šolskega leta 1911/12 ima se podeliti jeden štipendij ustanove „Luxetich pl. Lichtenfeld“ letnih 250 kron. K uživanju tega štipendija so poklicani dijaki rimsko-katoliške vere od ljudske šole dalje do rednega svršetka naukov in sicer v prvi vrsti ustanovnikov sorodniki; ako bi pa teh ne bilo, revni dijaki sploh.

Prosilci za navedeni štipendij imajo vložiti svoje prošnje najkasneje do 15. oktobra 1911 potom šolskega vodstva na c. kr. namestništvo v Trstu ter jih opremiti s sledečimi prilogi: s krstnim listom, z

je z mrzlično nestrpnostjo čakal na znak, da se dvigne zagrnjalo...

Vspreh je bil kolosalen. Že po drugem dejanju je bilo ime Sudermanovo slavno, — bitka je bila dobljena.

Občinstvo je bilo frapirano. Prijatelji pisateljevi so sicer mnogo pričakovali, a na tak uspeh vendar niso mislili. Še tisti večer je prodal Suderman nekemu bogatemu založniku svojo igro in vse ostale, ki jih bo še pisal. Danes še pravi v svojih memoarih, da mu ni žal tega, kajti Suderman je danes slaven in bogat. Kje tiče vzroki pisateljevega uspeha? Kakor gledališki tehnik je on mojster scene. Tako izrabljati situacije je znal med Francozi edino le Sardou. Zato trdim, da je Suderman pravi gledališki pisatelj. Za „Častjo“ so prišli: „Dom“, pa „Konec Sodome“, „Boj metuljev“, in cela vrsta drugih del. In zdaj še njegovo poslednje veliko delo: „Otroci obrežja“.

Z vsemi je imel uspeh — bilo več ali manj; igrate so se povsod: na dvornih gledališčih in po malih potujočih družbah, v rezidenci ali na vasi. Vspreh pa ni izostajal nikjer in nikoli.

Sedaj nekoliko o igrokazu „Čast“ samem, ki ga uprizore jutri zvečer prvič na našem oderu. (Zvršetek pride.)

Brahm je prvi dal prevajati lbsena in ga je tudi igral z velikim uspehom. Jel je pihati nov veter — romantizem in črna sentimentalnost sta se morala umakniti pred novo strujo pred realnim življenjem. Žal, da je tudi ta naturalizem bil le prehod in ni dolgo živel na oderu. Bil je le ukus tedanjega časa in je kakor tak danes že premagana stvar. Suderman pa je ostal isti, vedno še piše in vedno še se uprizarjajo njegove igre s fenomenalnim uspehom.

Tedaj pa ni šlo tako gladko. Dr. Brahm je bil sicer vsprejel igro. Igralci so se že vadili svojih vlog in igra je bila že nastudirana, ko je začel boj in so igralci — iz katerega uzroka, to je ostalo tajno — izjavili, da te igre ne bodo igrali, — ker da se v njej izmehavajo takrat in danes še vedno močni finančniki, komercialni svetniki itd. Igralec glavne vloge je kratkoma izjavil, da ne nastopi. Bilo je ravno dan pred premijero in nadomestila ni bilo možno najti. Odpovedati pa tudi niso mogli igre, kaj je bilo gledališče razprodano in zanimanje za igro velikansko. Ravnatelj Brahm se je končno posrečilo, da je igralec spremenil svoj nazor in da je vendar obljubil nastopiti.

Prišla je premijera. Ves literarni Berolin

u božnim listom, s spričevalom o stavljenih osebnostih, z domovnico, s šolskimi spričevali zadnjih dveh tečajev in slednjic z zakonitim rodovnikom, ako žele zadobiti štipendij iz naslova sorodstva.

3. Početkom prvega poluleta šolskega leta 1911/12 ima se podeliti jeden državni štipendij v letnem znesku 420 K. Pravico uživanja tega štipendija imajo dijaki iz Istre ali poknežene grofije Goriško-Gradišanske, ki obiskujejo višjo poljedelsko šolo na Dunaju in predvsem slušatelji poljedelskega oddelka imenovane visoke šole, ki se zavežejo s formalnim reverzom, da uporabijo svoje vsled poljedelskih študij pridobljeno znanje v lastnej domovini.

Prosilci naj predložijo svoje prošnje podpisaneu namestništvu najkasneje do 31. oktobra 1911 ter naj jih opremijo s krstnim in ubožnim listom, domovnico, spričevalom o cepljenju kozic, s spričevali zadnjih dveh šolskih semestrov ter s potrdilom rektorata omenjene visoke šole, da so na isti vpisani in da so vredni štipendija.

Kmetijska družba za Trst okolico naznanja našim posetnikom v okolici, da je „Goriško kmetijska družba“ naročila več vagonov 16/18 odstotne Tomaževce žlindre. Oddaja se po naslednjih cenah:

16% 17% 18%
po K 558 591 624 vagon z 10.000 kg.
franko postaja Gorica. Voznina iz Gorice do zadnje postaje ima plačati stranka sama. Nadalje nudi žlindro na drobno v zalogi v Gorici:

16% 17% 18%
po K 6 636 666 za kvintal.
Cene na debelo za vagon veljajo samo do 15. oktobra t. l. Opozorjamo naše okoličane, da se Tom. žlindra v jeseni troši na senožeti; kedor je želi, naj se takoj naroči potom naše družbe ul. Galatti 14. II.

Tržaška mala kronika.

Sumljiva afera. Včeraj zjutraj ob 10. in pol je bil aretiran na nabrežju Pescatori mornar Ivan Papadopol, rojen v Spiču in pristojen v Pirej, star 27 let, ker ga je sodnija iskala radi ugrabitve mladoletnih. V Spiču je dotičnik spravil tri mladeniče na ladjo brez dovoljenja njihovih starišev in odplul v Trst. On pravi, da so se fantje podali na ladjo iz lastne volje. Bil je pridržan v zaporu.

Junaki noža. 64-letni Bernard Bicchiatti, stanujoč v ul. Zovenzoni 5, je bil pred sinočnjem blizu javnega vrta ranjen od neznanca v hrbet. Nož je prodrl pod desno lopatico; rana je precej težka. Vsprejeli so ga v bolnišnico.

Koledar in vreme. Danes: Justina d. — Jutri: 18. ned. po Bink.
Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 22° Cels. — Vreme včeraj: oblačno.
— Vremenska napoved za Primorsko: Semtertja oblačno, padavine. Temperatura mila. Jug.

Društvene vesti.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu.

V nedeljo, dne 8. t. m. se vrši prvi izlet v Sežano. Odhod iz Trsta (zbirališče „Narodni dom“) ob 1. uri popoldne v kroju. Skupno z brati v kroju se zbirajo in odidejo bratje, ki se udeležijo izleta v civilni obleki. Sestanek z ostalimi društvi T. S. Z. na Opčinah ob 2. uri popoldne, odkoder korakajo vsa društva skupno proti Sežani.

Prihod nazaj v Trst do 8. ure zvečer. Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu naznanja, da se vrše drevi ob 9. uri plesne vaje pod vodstvom br. prof. Umeke. Poučujo se razni novi plesi.

Odsek tržaškega „Sokola“ v Rojani. Jutri ob 6. uri zvečer pričnejo plesne vaje. Telovadba za ženske oddelke bo od sedaj naprej vsako sredo in soboto od 8. do 9. ure zvečer.

Glasbena šola št. Jakobške Čitalnice. Začetek šole 15. t. m. Vpisovanje se vrši v nedeljo 8. t. m. od 10—12 ure dop. Prosimo tudi učence iz minolega leta naj se ta dan zglasijo, da bo mogoče čimprej urediti pouk.

Št. Jakobška Čitalnica vabi gg. pevce in pevke naj se v velikem številu vdeležijo jutranje „Vinske trgatve“ br. društva „Trst“. Zbirališče ob 2. uri popoldne v „Čitalnici“.

Nar. del. organizacija.

Gostilniška in Kavarska zadruga članov N. D. O. naznanja svojim članom da porasle deleže pobira blagajnik Ivan Marc, oziroma gostilničar Henko Kosič. Člani so naprošeni, da čim prej poravnajo ostalo. Kdor se ni prijavil za izstop, je dolžan plačati. Rok uplačevanja poteče po novih pravilih 1. septembra. Ako člani ne uplačajo, izgubijo pravico do tega, še kar so uplačali. Da ne bo neprimlik, prosimo, da doplača vsak že poraslih 5 kron. Odbor.

N. D. O. naznanja, da je redni občni zbor, ki je bil sklican za nedeljo 8. t. m. odložen na 14 dni pozneje t. j. za v nedeljo 22. t. m. ob 10. uri predp.

sejo. Vsled njene važnosti je želeli, da bi se je udeležili vsi odborniki in nadzorniki.

Govorniška šola. Izobraževalni odsek N. D. O. je sklenil na svoji zadnji seji, da se ustanovi govorniška šola; s tem korakom se nudi našemu delavstvu prilika, da se tudi na tem polju izobrazi.

Vsem onim tovarišem, ki želijo pristopiti v to šolo, se naznanja da se lahko vpišejo vsaki dan pri društvenem uradniku, od 9—12 zjutraj ter od 3—8 zvečer, kakor tudi pri tajniku „Izobraževalnega odseka“, od 7—9 zvečer.

Ker se bode začelo že prihodnji ponedeljek s poučevanjem, prosil se tovariše da se vpišejo prej ko je mogoče.

N. D. O. naznanja tovarišem kakor tudi tovarišicam, da se vrši danes volil. sestanek, in sicer v podružničnih prostorih pri Sv. Jakobu, Campo S. Giacomo št. 5. I.

Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Naše gledališče.

Jutri zvečer ob 8. uri pride do besede prvič na našem odru Herman Suderman s svojim prekrasnim igračkom „ČAST“.

Ta igra je ena izmed najlepših v svetovni literaturi, v njej se razpravlja važno vprašanje „Časti“ in dolžnosti.

Predprodaja vstopnic pri vratarici „Nar. doma.“

Predstava se vrši v abonementu.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

FENICE. Operna sezona. Danes premijera opere „Fedora“ z gospico Cinzaro v glavni vlogi.

EDEN. Varietetna predstava.

Gospodarstvo.

Zadružno gibanje na Slovenskem.

	1900	1910
Kranjsko	155 zadrug	399
Štajersko	386	797
Koroško	127	258
Primorsko	139	567

Ruske zadruge. V vsej Rusiji se nahaja okrog 5000 konsumnih društev, — ki štejejo nad milijon članov. Na Poljake odpade 829 zadrug.

Kmetijskih društev, ki imajo večinoma namen nakupavanja kmetijskih potrebščin, strojev, semen in umetnih gnojil, je okrog 2500. Članov je nad 300.000.

Dalje se nahaja v Rusiji okrog 1600 zadrug za izdelovanje surovega masla, — od katerih je 1400 v Sibiriji. — Sibirski zveza v Kurganu ima letnega prometa okrog 3 milijone rubljev. („Narodni Gospodar“).

Kako dobimo več mleka? Hlev mora biti zračen in svetel. Preskrbljen mora biti z dobro pitno vodo. V hlevu mora vladati mir. Tako pravi neki kmetovalec, ki je sam poskusil na ta način in dobil pri kravi po dva litra na dan več mleka.

DAROVI.

— Zavodu sv. Nikolaja v Trstu so doposlali od 1. januarja 1911 pa do 30. junija sledeči č. g. dobrotniki darove:

Splošno žensko društvo v Ljubljani 400 K, Slavna oblast v Ljubljani 300 K, Tržaška hranilnica in posojilnica 100 K.

Jadranska banka, posojilnica v Ribnici, Trgovsko obrtna zadruga Trst, Posojilnica v Logatcu po 50 K.

Dr. Josip Stare Ljubljana, Centralna posojilnica Gorica po 25 K.

V spomin pok. g. Janje Štolfe v Sežani prijateljske in znanke 21 K.

Odborniki Ciril Metodove podružnice v Jesenicah, „Kmetiska posojilnica na Vrhniki, Bruc Mimi, trgovka, Bled, posojilnica v Mariboru, posojilnica za Loški potok-Drago, Županstvo Podgora pri Gorici, Ivan Mankoč Trst, Županstvo Kanal po 20 K.

Odborniki Ciril Metodove podružnice v Rudolfovem po g. Ivanu Škerlj 15 K.

Odborniki Ciril Metodove podružnice na Viču 13 K.

Dr. Schmiermaul Rajhenburg, Jakopig August Trst, okrajna posojilnica v Kanalu, Županstvo Ribnica, Županstvo Bohinjska Bistrica, Županstvo Lokey, Delalsko podporno društvo Trst, okrajna hranilnica Sežana, odbornice Ciril — Metodove, podružnice Gradec, Županstvo Zagorje, Hranilno in posojilno društvo v Nabrežini po 10 kron.

Poporis c. kr. okrajni sodnik Kostanjevica, 8-10, odbornice Ciril-Metodove podružnice št. Jakobski — trnovski okraj Ljubljana 8 K.

„Ustredni banka českých spořitel“ Trst, Mihael Vošnjak, inženir - Gorica, odborniki Ciril-Metodove podružnice v Kamniku, Marica Čebin - Aleksandrija, Repič Fran - Ajdovščina, Perhavec Josipina - Trst, Ivan Krajec - Novomesto, Županstvo Velike Lašče, Gledišni odbor Cirilove veselice v St. Pavlu, dr. Georg Josip, odvetnik - Šmarje pri Jelšah, po 5 kron.

Klun Štefan - Ljubljana, Suša Anton, trgovec - Senožeče, po 4 kron.

August Bele - Unec, Elmspieler, župnik - Slov. Pliherk, Pavla Hočevnar, Ema Zamejec, Goli Roza, Engelman Mira, Pavzer Adolf - Rudolfovo; po 3 kron.

Zelen Ivan - Senožeče, knez Windischgrätz, Martelanc Fran - Tolmin, Kozelnik Fran - Podklane, Zafred Ivanka - Trst,

Podpisana si usoja naznaniti sl. mešanstvu, da se odpre danes, v soboto popoldne

nova trgovina čevljev

na Korzu št. 6 (Hiša hotela Volpich) na Korzu št. 6

bogato opremljena z najmodernejšimi izdelki znamenite znamke „KOBRAK“ za gospe, gospode in otroke.

Podpisana priporočajoč se cenj. občinstvu, zagotavlja, da bodo vsi oni, ki se bodo poslužili čevljev gori omenjene znamke popolnoma zadovoljni bodisi glede kakovosti, bodisi glede stalne cene, zmerne, utisnjene na podplatih.

OLGA GASPARI.

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE

ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila danes 7. t. m. od 9. do 12. predp. in od 3. do 6. ure pop.: Velika množina srajc, ovratnikov, manšet, ovratnic, malij, nogavic, rokavc, naramnikov, dežnikov, palic, klobukov, glavnikov, kovčegov, copat iz platna, gamašev, pomih potrebščin, denarnic, nožičev, gumbov, torbic.

Veliko ana pekarna in slaščičarna VINKO SKERK - TRST

Trikrat na dan svež kruh.
Prodaja vsakovrstnih biškotov, posebno za čaj in bombonov. Srejeva naročila vsakovrstnih tort, krekot in vse predmete za peči. Najfinjša moka iz najboljših mlinov po najnižji ceni. Fina inozemna vina in likeri v steklenicah. Brezplačna postrežba na dom.
Kruh in slaščice se izdeluje igleničkim električkim strojem

Poskusite FI-GOVO „Salutin“ ki je najfinjši in najzdravejši kavni pridatek. Dobiva se v vseh boljših prodajalnicah. 0000

300 met. suhih, gladkih bukovich drv cena 8 K met.

postaja Ajdovščina — ima na prodaj

Peter Krečič
Šturije hšt. 85, pošta Ajdovščina.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov
Izdiranje zobov brez
= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher
zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST
ulica della Caserma št. 13, II. n.

VELIKI KINEMATOGRAF „BELVEDERE“

TRST — ulica Belvedere šte. 10 — TRST

V soboto 7. oktobra in nedeljo 8. oktobra:

1. Cabatoos, varietetni film.
2. Bitka pri Santiagu,
3. Opera „Maskiran ples“.
4. Komičen prizor.

NB. V ponedeljek dne 9. oktobra velika komična predstava. — Eno uro smeha!

Pod najugodnejšimi pogoji

VZAMEM V NAJEM

loterijske liste, drž. rente in zajemne liste drugih bank s povračilom v mesečnih obrokih ali naenkrat.

IGNAC NEUMANN, menjalnica

Ustanovljena 1858. Trst, ulica Ponterosso 4. Ustanovljena 1858.

Fany Česnik - Senožec, Cink Josip - Trst, Hojnik Ivan, župnik - Koprivna, Grom Fran - Trst, Lavrenčič Jos., Pečnik, župnik - Podgorje, James Dom. - Studeno, Nemec, župnik - Kokri, Segula J., župnik - Sv. Rok; po 1 krono.

V teku teh šestih mesecev je bilo rednih stroškov 1557 K 16 stot.

Zahvaljujemo se srčno vsem blagim dobrotnikom in prosimo nadalje pomoči, da nam bo možno pomagati tudi nadalje ubogim brezposelnim služkinjam v Trstu.

Odbor.

— Št. Jakobski CM podružnici je izročil g. učitelj Petrovec v šoli nabranih kron 830 in g. Bezek po g. Bizjaku K 1. Srčna hvala!

— Za žensko podr. je daroval naroden oče, ker so sprejeli njegovo hčer v slov. šolo K 2. Za možko podružnico je poslal gospod Stefan Ozbič iz Repentabre K 5 — kakor dar nekoga, ki je zgubil v njegovi gostilni precejšnjo svoto denarja in jo je neki gospod našel in mu izročil.

Vesti iz Goriške.

Goriška podružnica „Društva slovenskih profesorjev“ bo imela svoje občno zborovanje dne 22. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne pri „Zlatem jellenu“. Vspored: 1. Branje zapisnika zadnjega občnega zborovanja in odborovo poročilo; 2. Poročilo preglednikov; 3. Volitev novega odbora in 2 preglednikov; 4. Eventuelni predlogi (v smislu § 11, al. 4 društvenih pravil); 5. Slučajnosti.

Odbor.

V znamenju napredka. Iz Dutovelj: Kdo je kriv dalje, da nimamo šolskega poslopja? Taka občina, kakor je naša, ki šteje po zadnjem ljudskem štetju 1069 ljudi, in ima, kakor vem, okrog 200 šolskih otrok, je brez šolskega poslopja. Kdo je kriv, da naši otroci trpijo na vzgoji in pouku, da se potikajo po zakotjih in iščejo šole, med tem ko plačujemo za šolo dosti več davkov, nego bi zadostovalo, da bi vzdrževali sami dobro urejeno šolo? Porečete, da je temu kriva šolska oblast. Morda tudi nekoliko. A meni se zdi, da izvirna krivda le iz naše nesloge in brezbrzičnosti. Ako bi mi složno nastopili in zahtevali, kar nam gre, morala bi tudi oblastnija upoštevati naše pravične zahteve. Pa me zopet zavračate: „Saj imamo šolsko poslopje in še celo novo! Da, imamo je, toda to naše šolsko poslopje je javno izpričevalo našega gnetnega in duševnega siromašstva. Uboštvo pa, ki ga sami nismo zakrivali, ni nam v nečast. Evo torej! Pokažimo svetu to svoje šolsko poslopje od zunaj in od znotraj! Soba II. razreda je tik župnišča. Koliko odgovarja ta svojem namenu, to gotovo ve učno osebje in šol. oblast. Bilo, kakor bilo, posebno lepo ne izgleda in najboljše, najmodernejše prav gotovo ni. Pustimo, starost je častljiva, in se ji marsikak pogrešek rado odpusča. — Poiščimo pa sobo I. razreda, radi katere je bilo letos toliko govorjenja, da bi lahko bila nastala že iz samih besed lepa palača! Do letos je bil I. razred 10 let nastanjen v hiši tuk. trgovca Širca. Soba je bila sama na sebi prostorna in svetla, zidana je bila v šolske namene. Tekom let pa je postajala, vsled prevelikega števila otrok, pretesna. Kako je prišlo do tega, da se je letos I. razred izselil, sam ne vem. Zdi se mi pa, da je desetletna doba, ki je bila stavljena v pogodbo, potekla, in šola je morala ven — na cesto! Sicer je bil g. Širca voljan rok pogodbe podaljšati, da, celo brezplačno bi bil sobo odstopil šoli v slučaju, da bi se bilo začelo takoj graditi šolsko poslopje. In tu je zopet naša brezbrzičnost in skrajna nemarnost našega dičnega starešinstva zakrivila neodpustljiv greh, ki ga s težkimi posledicami komaj izbršiš 10-letna pokora; greh, zavoljo katerega nas bodo kleli naši otroci! Dopustili smo in mirno smo gledali, da je c. k. okr. šol. svet sežanski pokril razpadajoče svisti v gorenjem koncu vasi in napravil nam razred za silo, kateri pa po gotovi dobi preide v last hišnega posestnika. Čujte, to se pravi zabijati žeblje v tujo barko! To se pravi norčevati se iz nas in naših otrok. Stvar je pa prerisna, da bi se tu pustili za nos vleči. Pravijo tudi, da je soba še manjša od prejšnje. Kam je torej gospica učiteljica stlačila toliko otrok, ki jim je bila že prejšnja soba pretesna? No, pregovor pravi: Nikdar ni vreča tako polna, da bi še zrnce ne stlačili vanjo. Najbrž naša g. učiteljica pozna ta pregov in ga dejansko izvaja. Kakšen zrak pa imajo naši otroci v taki prenatlačeni sobi? Ne gre-li to na rovaš njihovega zdravja? Od kod epidemija med njimi vsako leto? Kaj pa napredek? — Cislamo naše učiteljstvo, ker se z vnmom in zhrtvovalnostjo trudi z našimi otroci. Vemo, da imamo dobre učne moči in jim z zaupanjem pošiljamo otroke v pouk. Toda pri takih razmerah malo izdaja ves trud. Ako pošiljamo otroke v šolo „na hlev“ („na štalo“ — pod razredom je namreč hlev), bi bilo skoro vseeno, če bi jih pošiljali v hlev. No, da, naši otroci pač tako radi pripovedujejo, kako jih gospodična po vrsti imenuje, hoteča se prepričati, so-li vsi prisotni, na kar otroci vstajajo z besedo „tu!“ ali „tukaj!“ K temu pa se zglašajo pod šol. sobo tudi krava s svojimi: „Tuuu!“ — Je-li to najmodernejše?

Občinarji! Složimo se! Prosimo oblastnijo, pokažimo ji svojo nevoljo nad takim

mačehovskim postopanjem! Zahtevajmo tu prepotrebno šolsko poslopje in poskrbimo, da bo odslej prostor nad tajnikovim hlevom služil istemu za senik, ne pa za šolo! Izbršimo ta greh, ki nam je v škodo in sramoto!

Sloga jači, nesloga tlači. Torej složimo se! Eden v imenu večih.

Vesti iz Istre.

„Zavarovalnica goveje živine“ v Ricmanjih priredi javno tombolo v nedeljo, dne 8. t. m. ob 4. uri popoldne v prostorih „Narodnega doma“. Minolo nedeljo se ni mogla vršiti radi slabega vremena.

Podgrad. — „E pur si muove“, smo vskliknili, ko smo čuli, da se je naš slavni občinski odbor baval v svoji zadnji seji z vprašanjem občinskega vodovoda v našem kraju. Težko je sicer šlo. Raznim našim občinskim očetom, med njimi tudi našemu prvemu občanu, namreč ni hotelo v glavo, zakaj se zahteva taka „novotarija“, ko si vendar lahko vsak hišni posestnik sam napravi „štarno“. Da-li ima vsakdo toliko denarja, po tem seveda oni ne vprašajo. Izrazili so se baje celo v občinski seji, da bogati ne bodo plačevali za uboge. Bili so vsled tega mnenja, da bi se moral trošek za vodovod porazdeliti po hišah ali po glavah, in ne po davkih. Da taka mnenja niso dandanašnji več moderna, to je za naše občinske glave postranska stvar, ko še toliko drugih stvari ni modernih, a jih kljub temu še tupatam najti po svetu. Tudi baje našim občinskim očetom ni hotelo na nikak način v glavo, da za veliko večino stroškov takih naprav, kakor je vodovod, imata navado prispevati deželja in država. Kako bi se pa tudi neki mogli taki činitelji, kakor sta deželja in država, brigati za stvari, ki se zdijo našim občinskim očetom nepotrebne! Konečno so se pa vendar-le udali v to, da se poprašata država in deželja za mnenje, za kateri načrt — imamo jih namreč dva — bi dali podporo. Tako smo vendar napravili vsaj prvi korak do rešitve vprašanja našega vodovoda, katerega potrebo smo občutili zlasti v minoleto poletju prav živo. Občinskih doklad imamo že sedaj, kakor da bi napravljali že sedaj kar dva vodovoda naenkrat. Da bomo pa vedeli, zakaj imamo toliko občinskih doklad, je tudi poskrbela zadnja seja našega občinskega starešinstva, ko je izbrala za računsko pregledovalca dva jako vestna in svoje naloge zavedajoča se moža. Pričakujemo z napetostjo rezultata, ker smo prepričani, da je naše županstvo vsak krajcar obrnilo le v blagor občanov, poznavajoč dobro nesebičnost oseb, ki stojé sedaj na krmilu naše občine, da-si ne vidimo vspehov visokosti današnjih občinskih doklad.

O priliki kaj več.

Pomnjan pri Kopru. Vse kaže, da akcija župana Bartolici na vpisovanju v tamnošno ljudsko šolo pričetkom tega šolskega leta, bo imela vseh. Čudnega ne bo nič, ako vpoštevamo silo, s katero zna vplivati na ljudstvo naš vsegamočni župan, na agilnost italijanskega šolskega nadzornika in na čarobno moč, s katero skupno vplivata na deželni odbor, ki kar siplje, kadar gre za otvoritev katerega italijanskega razreda v slovanskih krajih, da-si isti gg. podpisujejo izdatke, ki nimajo ne svrhe, ne življenja. O takih institucijah se že danes lahko piše: „Sic transit...“ (tako minevajo...)

Priporočamo našima deželima očetoma v Poreču, da si ogledata te akte, predno se uresniči italijanski razred v Pomnjaju! 60 slovanskih razredov, ki so bili dovoljeni po prošnjah dotičnih zastopstev še pred desetletji, mora čakati na otvoritev še celih pet let! Nikar pa, da se otvori ta nepotrebni italijanski razred v Pomnjaju za slovenske otroke! Deželna očeta, pozor!

Kine-Bioskop „Idria“

v Skednju

— VSAKO NEDELJO —

nov interesanten program

Novo slovenska trgovina

Izgotovljenih oblek in blaga

MARTIN SKAPIN

TRST — ulica Arcata št. 19 — TRST

VELIKA IZBERA

oblek za moške in dečke, hlače, jope, platnene obleke ter raznotero perilo. Sprejemajo se naročila po meri vseh gori omenjenih predmetov. Specijaliteta hlače za delavce. — Vse po konkurenčnih cenah.

KAVARNA

ležeča na glavnem trgu v

Rudolfovem z vso opravo

:: se radi smrti soproga ::

takoj prodaja.

Več se polizve od lastnice gospe ANICE ŽGUR, Rudolfovo.

Iščem sobico pri slovenski družini Po možnosti tudi hrana zame in za mojega prijatelja. Ponudbe pod „zanesljiv“ na inseratni oddelek Edinosti 1737

Iščem učenca iz dežele zdravega in dobrih šolskih spričevali. Josip Pirjevec, krojač na Opčinah. 1745

Učenec boljše hiše se sprejme v manufakturno trgovino — Štefana Štekarja v Ajdovščini. 1748

Zelo fina kitara, velika preproga se prodaja v ulici Petronio 9, vratar. 1743

Soba lepa, z razgledom na morje odda se takoj via Ruggero Manna št. 11, vrata 10. 1750

Postrežnica za ljudsko kuhinjo se išče via Farneto 17. 1751

Fant s stalno službo želi skupno življenje z gospodično od 25-28 let ali vdovo. Naslov pove inseratni oddelek Edinosti. 1744

Stanovanje ako mogoče s hrano in prostim vhomom, išče poduradni državni železnice za 15. oktobra v bližini pošte. Ponudbe pod „Kranj“ poštnoležeče, glavna pošta. 1746

Lepa meblirana soba z lepim razgledom se odda ulica S. Marco 4, III. (Sv. Jakob). 1735

Častnik, nadporočnik, želi, ker je tu neznan, primerno poznanstvo, oziroma dopisovanje. Pismene ponudbe pod „Mars 2“ na inseratni oddelek Edinosti. 1704

Odda se svetla sobica pri slovenski družini. Ulica Boschetto 42, II. 1676

Za Trst in okolico se iščejo 10 agentje-pokupovalci dober zaslužek. Prijazne ponudbe v italijanskem ali nemškem jeziku na inseratni oddelek Edinosti. 1734

Slovanske igralne karte prodajajo v Trstu: knjigarna J. Gorenjec, ul. Caserma 16., Gregor Zidar & C., Roccol 263, tobakarna Egozin, ulica Industria (Sv. Jakob) in v Sežani: Fran Stofla, trgovec. 1472

Josip Stofla mizarški mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8 izvršuje vsakovrstna mizarstva dela.

Vinarsko gospodarsko društvo v Sv. Križu pri Trstu naznanja, da je imenovalo svojega odbornika Franc Široka za posredovalca v prodaji novega vina. Občinska trgovec bo 4. oktobra. 1721

Naš fotograf je Anton Jerklč, Trst, Via delle Poste 10. — GORICA, gosposka ulica 7. Izdelki odlikovani na vseh razstavah. — Le zaupno k njemu. 315

PO CENI -- NOVOST -- ELEGANCA --

AL GRAN MERCURIO

Trst Piazza S. Giovanni št. 1.

Velika zaloga izgotovlj. oblek za moške, otroke in otročice.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Albert Faber

Zaloga gozdnih proizvodov in kuriva, tovarna za brezplinovne brikete iz drvenega oglja, se priporoča v zalaganje hrastov. In buk. drv prirejenih za peč

angleškega in inozemskega svetlega prezoga ANTRACIT, brezplinovih briketov iz drvn. oglja „Boules“ v veliki jajčji obliki za vsako kurjavo. Zareči komadi v (mali jajčji obliki) za odprto ognjišče in likanje. Naročbe, ki se izvrše točno, je nasloviti na tovarniško pisarno:

Trst - Via della Tesa št. 22 ali na naročilno pisarno v Trstu pri tvrdki Giovanni Angeli ulic. Vinc. Bellini št. 11 (nasproti cerkvi novega Sv. Antona)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

TRATTORIA

„All' Antica Pompei“

Trst, Piazza Carlo Goldoni 4

Priporoča se slavnemu občinstvu. — Toči se izvrstno vino: teran, istrsko, furiansko in belo. Šnefeldsko pivo. Domača kuhinja z nasovrstnimi naradim in gorkimi jellili. — Za obilen obisk se toplo priporoča

FRANJO MARINŠEK.

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

MATIJA PAHOR, Trst

ulica Arcata št. 19

Velika izbira čevljev za moške, ženske in otroke. — Sprejema naročila po meri ter tudi popravlja :: po jako nizkih in zmernih cenah.

Zahtevati treba izrecno „GLOBIN“ junior D. D. !!!

Globin

načinje čistilo za čevlje

Edini izgotovalec Fritz Schulz jun. del. al. lip. šk.

Veliko usnje mehko in daje veličastno blešč.

Iskani pri St. Louis 1904 Zlata svet. Pariz 1900

najboljše čistilo za čevlje

Zastopnik Alberto Tedeschi, Corso 2

Dobiča se povsod v velikih dozah.

„Caffé Goldoni“

Trst, Piazza Carlo Goldoni št. 2.

Pijače naravne in prve vrste. Časopisi in ilustracije. POSTREŽBA TOČNA.

Za obilen obisk se najtopleje priporoča

FRANJO MARINŠEK.

:: Restaurant Würschinger ::

Trst - ulica Stadion št. 10.

Vsako nedeljo vojaški koncert. - Vstop prost.

Najboljše priporočen. — Dunajska kuhinja. — Dreherjevo pivo I. vrste.

CENE NAVADNE. Senčnat in hladen vrt. CENE NAVADNE.

Klubove sobe se oddajo v najem za društva. — Abonement s popustom 20 %

Anniger & Co

Trst, ul. S. Nicolo št. 10.

Orožje, prah in strelivo vsake vrste, vrvi za mine.

EDINO SKLADIŠČE BISKOTA WERMER.

Uzenci in ilustrirani hrvaško-srbski cenik se pošlje na željo zastopni in poštine prosto.

Podvzetniki in razprodaja el dobe posebne cene.

Na obroke!

Velika zaloga izdelanih oblek

Velika izbira letnih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. — Specijaliteta v veznji.

Velika izbira volnenega blaga. Najzmernejše cene.

Adolf Kostoris - Trst

Ulica S. Giovanni št. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“.

Telefon št. 251, Rim. II.

POZOR! Skladišče se nahaja v I. nadst.

POZOR! Skladišče se nahaja v I. nadst.